

Väkivaltatyön rakenteet ja palvelut

Kansallinen tilaisuus, marraskuu 2021

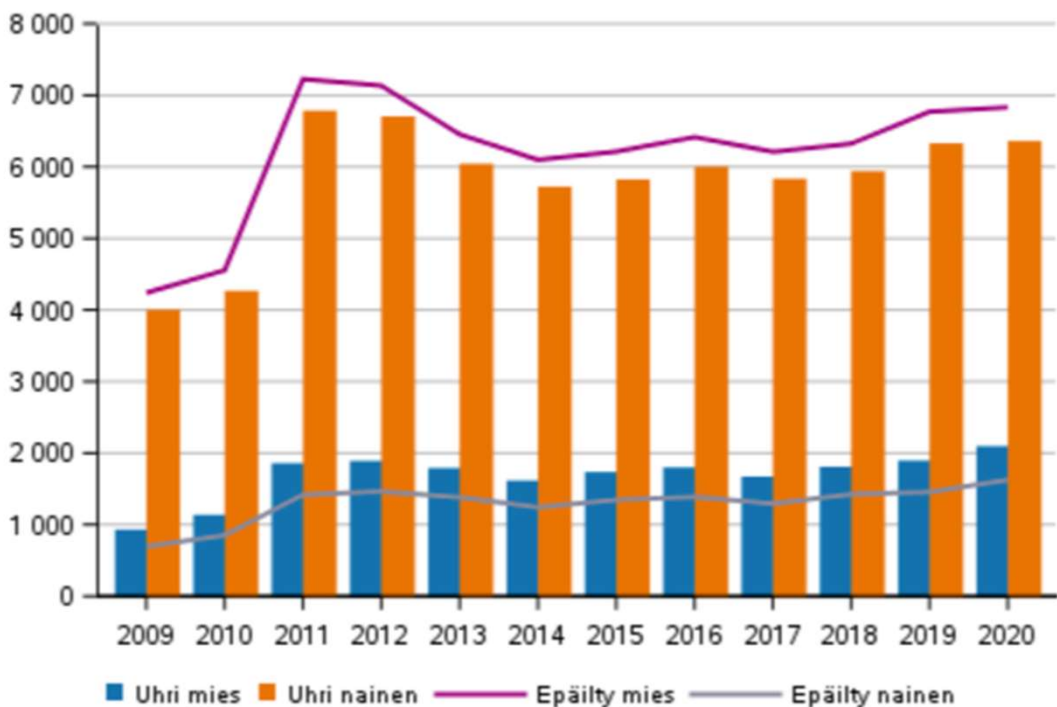
Hanna-Leena Laitinen, erikoissuunnittelija

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Kohti vuotta 2023

- Hyvinvointialueet vastaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (ml. turvallisuuden edistäminen ja väkivallan ehkäisy sisältyy tähän)
- Tämä tapahtuu vastuutehtävien puitteissa eli suurelta osin sote-palveluissa
- Kunnat vastaavat turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisestä omien tehtäviensä puitteissa kuten varhaiskasvatus, koulutus
- Kunnat ja hyvinvointialueet on velvoitettu tekemään yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta
- Yhteistyö mm: säännölliset neuvottelut, alueellisten ja kunnallisten hyvinvointikertomusten ja -suunnitelmat, jotka on myös julkaistava.
- THL ohjeistaa niiden minimietosisällöistä, joihin kuuluu myös muutama väkivaltaindikaattori. Lisätietoa täällä: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/alueellinen-hyvinvointijohtaminen/alueellinen-hyvinvointikertomus>

Lähisuhdeväkivallan esiintyvyys – aikuiset

Kuva Tilastokeskus (2021): **Aikuiset perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhrit sukupuolen mukaan 2009–2020**

- Vuonna 2020 viranomaisten tietoon tuli 10 800 pari- ja lähisuhdeväkivaltarikosta
- Aikuisista uhreista 75,2 prosenttia oli naisia, avio- ja avopuolisoiden välisessä väkivallassa 80 % uhreista oli naisia
- Kaikista epäillyistä 78,1 prosenttia oli miehiä
- 39,5 prosenttia oli avio- ja avopuolisoiden välistä väkivaltaa, mikä on 2,9 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2019

Sanna Marinin hallitusohjelman kirjauksia

- laaditaan naisiin kohdistuvan väkivallan **torjuntaohjelma**
- lisätään **uhrien tukipalveluja** sekä turvakotien paikkamäärää ja resursointia Euroopan neuvoston edellyttämälle tasolle
- perustetaan itsenäinen ja riippumaton **naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävä** ja huolehditaan Istanbulin sopimuksen toimeenpanosta
- laajennetaan **seksuaalirikosten uhrien tukikeskusten palvelutarjontaa** ja valtakunnallista kattavuutta;
- kohdennetaan väkivallan vastaista työtä **väkivaltataipumuksia itsessään tunnistavalle**, kaikki sukupuolet huomioiden;
- turvataan **resurssit** sukuelinten silpomisen vastaiseen työhön;
- vahvistetaan **seksuaalikasvatusta**;
- vahvistetaan **ennaltaehkäiseviä** palveluita;
- mahdollistetaan **pakkoavioliittojen** mitätöinti ja selvitetään niiden kriminalisointia
- **sovittelua** ei käytetä tilanteessa, jossa se saattaa uhata uhrin oikeusturvaa. Arvioidaan lähisuhdeväkivallan sovittelun jatkamista.
- toteutetaan poikkihallinnollisesti toimenpiteitä, joilla puututaan nykyistä vahvemmin järjestelmälliseen **häirintään**.
- Laaditaan **Lanzaroten sopimuksen kansallinen toimeenpanosuunnitelma** lapsiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan ehkäisemiseksi ja varmistetaan sen kohteeksi joutuneiden palvelut

Ajankohtaista kansallisessa kehittämistyössä

- **Lanzaroten** sopimuksen toimeenpanosuunnitelma valmistuu syksyllä 2021
- **Istanbulin** sopimuksen 2. toimeenpanosuunnitelma valmis vuoden 2022 alussa
- **Väkivallaton lapsuus** –käsikirjan toimenpidesuunnitelma julkaistu 2021
- Naisiin kohdistuvan väkivallan **torjuntaohjelma** 2021–2023
- Turvakotipalvelujen ja Nollalinjan kehittäminen jatkuu
- Tulevaisuuden SOTE-keskus- ja OT-työssä kehitetään palvelukokonaisuuksia tuleville hyvinvointialueille
- **STM ohjeet kunnille ja alueille tulossa 2022** (nyt voimassa Tunnista, turvaa, toimi-ohjeet v. 2008).
- THL aihe sivusto ammattilaisille tulossa tänä vuonna.

Pysyvät rakenteet tärkeää kehittää yhteistyössä

- Kuka vastaa ja johtaa lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä?
- Pysyvät rakenteet joilla mahdollistetaan tehokas johtaminen ja koordinaatio sekä yhteistyö kaikkien asianomaisten välillä.
  - kunnan/kuntayhtymän/alueen lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattori
  - Kunnan/alueen lähisuhdeväkivallan ehkäisyn yhteistyöryhmä

STM Suositukset kunnille lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyyn 2008. (Julkaisuja 2008:9).
Suositukset koskee rakenteita ja palveluja:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74213/Julka_2008_9_perhevakivaltatyon_suosituks_verkko.pdf?sequence=1

STM:ltä tulossa uudet ohjeet vuoden 2022 aikana kunnille ja hyvinvointialueille.

Palveluiden kehittäminen ja yhteensovittaminen

Ennalta
ehkäisevät
palvelut

Väkivallan
tunnistaminen

Akuutti apu

Ehkäistään
väkivallan
uusiutumista

Pitkäkestoinen
tuki

Yhdenvertaisuus
ja saavutettavuus
tärkeää

Väkivaltaan puuttuminen sote-keskuksissa

Jokainen peruspalveluissa työskentelevä ammattilainen ymmärtää lähisuhdeväkivaltaa ilmiönä ja osaa käyttää väkivaltaseuraa apuna tunnistamisessa

---

Määritelty palvelupolku, jossa ammattilainen tietää mihin ohjata asiakas, kun väkivallan tunnistaminen on tehty

---

Palveluissa löytyy osaajat (esim. avainhenkilöt) jotka pystyvät perustason väkivaltatyöhön

Esimerkkejä THL:n suosittelemista käytänteistä/työkaluista

- Väkivallan puheeksi oton menetelmät ja niiden tuki (esimerkiksi Suodatin- ja kartoituslomake)
- Lapseen kohdistuneen väkivalta- tai seksuaaliväkivaltaepäilyyn viranomaisyhteistyönmalli, jossa lapsi keskiössä (LASTA, Barnahus)
- Seksuaaliväkivallan uhrin hoitoketju- SERI-tukikeskukset
- Pahoinpitely- ja kehokarttalomake PAKE
- Vakavan parisuhdeväkivallan riskinarviointi- ja yhteistyömalli, MARAK
- Avainhenkilömalli
- Ammattilaisten jatkuvaluonteinen lisäkoulutus, väkivaltatyö osana työnkuvia?
- **Alueellinen koordinaatio rakenteisiin, palvelupolut, kuntien ja alueiden yhteistyö mm hyvinvointisuunnitelmat & kertomukset**

Testaa kuntasi lähisuhdeväkivallan ehkäisyn tila

	KYLLÄ	EI	SELVITÄ
	☒	☒	☒
Kunnassa on nimetty lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattori.	☐	☐	☐
Kunnassa on lähisuhdeväkivallan ehkäisyn yhteistyöryhmä.	☐	☐	☐
Lähisuhdeväkivallan ehkäisy sisältyy kunnan			
• hyvinvointistrategiaan	☐	☐	☐
• turvallisuussuunnitelmaan	☐	☐	☐
• sosiaali- ja terveydenhuollon toimintasuunnitelmiin.	☐	☐	☐
Kunnassa on laadittu väkivallan ehkäisyn toimintamalli ja palvelupolku.	☐	☐	☐
Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä on ohjeistettu ja koulutettu puuttumaan lähisuhdeväkivaltaan.	☐	☐	☐
Jokainen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen tietää, miten toimitaan, jos väkivaltaa ilmenee.	☐	☐	☐
Lähisuhdeväkivallan ehkäisystä ja palveluista on saatavilla helposti ja riittävästi tietoa.	☐	☐	☐

Väkivallan ehkäisy on kuntien ja alueiden vastuulla

- Monialainen, onnistunut lähisuhdeväkivallan ehkäisytyö edellyttää **toimivia rakenteita, osaamista, riittäviä palveluja ja väkivallan vastaisen työn resursointia**
- Rakenteita on vahvistettava valtionhallinnossa, kunnissa ja valmisteilla olevissa tulevaisuuden sote-keskuksissa
- STM ja Kuntaliitto suosittelevat, että lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaatio ja suunnitelmat sisällytetään osaksi kuntien ja alueiden hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuussuunnittelua
- Jokaiseen kuntaan tai yhteistoiminta-alueelle tulisi asettaa **poikkihallinnollinen lähisuhde- ja perheväkivallan koordinaatioryhmä**, jonka tehtävänä on vastata väkivallan ehkäisyn suunnittelusta, koordinoinnista ja seurannasta (STM suositus 2008:9)

Hyödyllisiä linkkejä ja lisätietoa

- www.thl.fi/marak
- www.thl.fi/vakivalta
- <https://verkkokoulut.thl.fi>
- https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162499/OM_2020_15_ML.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161899/STM_2019_27_J.pdf
- <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/vakivallan-ehkaisy/lomakkeet-vakivallan-kirjaamiseen>
- <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/text-of-the-convention>
- <https://rm.coe.int/grevio-report-on-finland/168097129d>
- <https://rm.coe.int/committee-of-the-parties-recommendations/pdfa/16809a46bc>
- <https://blogi.thl.fi/tulevien-hyvinvointialueiden-vakivallan-vastaisen-tyon-rakenteiden-kehittaminen-etenee/>
- **Tulossa THL:n väkivalta-aihesivusto!**
- **Tulossa STM:n ohjeet alueille ja kunnille!**

Kiitos kun sain olla mukana tänään, tehdään yhteistyötä jatkossakin!

Ota yhteyttä kynnykseltä!

hanna-leena.laitinen@thl.fi
p. +358295248334